

WAALSE OVERHEIDSDIENST

[2018/201629]

22 MAART 2018. — Besluit van de Waalse Regering houdende een verbod op het gebruik van neonicotinoïden in pesticiden

De Waalse Regering,

Gelet op het decreet van 10 juli 2013 tot vaststelling van een kader ter verwezenlijking van een duurzaam gebruik van pesticiden en tot wijziging van Boek I van het Milieuwetboek, Boek II van het Milieuwetboek, dat het Waterwetboek inhoudt, de wet van 28 december 1967 betreffende de onbevaarbare waterlopen en het decreet van 12 juli 2001 betreffende de beroepsopleiding in de landbouw, de artikelen 4/1 et 4/2, ingevoegd bij het decreet van 20 oktober 2016;

Gelet op de beslissing van de "Conseil wallon de l'environnement pour le développement durable" (Waalse milieuraad voor duurzame ontwikkeling) om geen advies uit te brengen op de datum van 26 juni 2017;

Gelet op het advies van de "Conseil supérieur wallon de la Conservation de la Nature" (Waalse hoge raad voor natuurbehoud), gegeven op 27 juni 2017;

Gelet op het rapport van 17 november 2017 opgemaakt overeenkomstig artikel 3, 2°, van het decreet van 11 april 2014 houdende uitvoering van de resoluties van de Vrouwenconferentie van de Verenigde Naties die in september 1995 in Peking heeft plaatsgehad en tot integratie van de genderdimensie in het geheel van de gewestelijke beleidslijnen;

Gelet op het advies nr. 62.698/4 van de Raad van State, gegeven op 15 januari 2018, overeenkomstig artikel 84, § 1, eerste lid, 2°, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973;

Overwegende dat, krachtens artikel 4/1 van het voornoemde decreet van 10 juli 2013, de Regering de toepassing van pesticiden op iedere plaats kan reglementeren, en indien nodig, tijdelijk of voor een onbepaalde duur verbieden, als deze pesticiden werkzame stoffen bevatten die een risico vormen voor de bescherming van het leefmilieu, voor de menselijke gezondheid of voor het natuurbehoud;

Overwegende dat de neonicotinoïden systemische insecticide werkzame stoffen zijn die tegelijk als gewasbeschermingsmiddelen en als biociden worden gebruikt door professionele en niet-professionele gebruikers; dat deze stoffen worden goedgekeurd in de Europese Unie door de Uitvoeringsverordening (EU) nr. 540/2011 van de Commissie van 25 mei 2011 tot uitvoering van Verordening (EG) nr. 1107/2009 van het Europees Parlement en de Raad;

Overwegende dat Uitvoeringsverordening (EU) nr. 485/2013 van de Commissie van 24 mei 2013 tot wijziging van Uitvoeringsverordening (EU) nr. 540/2011, wat de voorwaarden voor goedkeuring van de werkzame stoffen clothianidin, thiamethoxam en imidacloprid betreft, en houdende een verbod op het gebruik en de verkoop van zaden die zijn behandeld met gewasbeschermingsmiddelen die deze werkzame stoffen bevatten, drastische beperkingen voorziet voor het gebruik van deze 3 neonicotinoïden sinds 1 december 2013 op basis van het verslag uitgebracht door de "EFSA" op 16 januari 2013;

Overwegende dat de Hoge Gezondheidsraad in zijn advies nr. 9241 van 19/07/2016 besluit dat de resultaten van het onderzoek WIA (*Worldwide Integrated Assessment*) alsook die van het onderzoek van de EASAC (*European Academies Science Advisory Council*) in termen van gevolgen op de menselijke gezondheid en de ecosystemen belangrijke alarmsignalen vormen. Dat hij de aanneming van een preventieve aanpak aanbeveelt en dat hij de hoogdringendheid van bijkomende onderzoeken onderstreept inzake de toxiciteit van de neonicotinoïden, de menselijke blootstelling aan deze neonicotinoïden, alsook inzake hun gevolgen op de ecosystemische diensten;

Overwegende dat, in het licht van deze waarnemingen rond de gevolgen van neonicotinoïden op de menselijke gezondheid, alsook hun impact op het leefmilieu en de natuur, het voorzorgsbeginsel in aanmerking dient genomen te worden;

Overwegende dat, in zijn arrest van 11 september 2002, Pfizer Animal Health S.A. tegen de Raad van de Europese Unie (T-13/99, ECLI: EU: T: 2002: 209) de Rechtbank van de Europese Unie het voorzorgsbeginsel herhaald heeft en de plichten die eruit voortvloeien; dat, aldus, als het "verboden is om een louter hypothetische aanpak van het risico aan te nemen en de beslissingen naar een "nulrisico" te oriënteren, de communautaire instellingen evenwel rekening moeten houden met hun verplichting, krachtens artikel 29, § 1, eerste lid, van het verdrag, om te zorgen voor een hoog niveau van bescherming van de menselijke gezondheid, dat, om verenigbaar te zijn met deze bepaling, niet noodzakelijk technisch het hoogste haalbare niveau moet zijn. (...) De bepaling van het niveau van het risico dat niet aanvaardbaar wordt geacht, hangt af van de beoordeling dat de bevoegde overheid toont voor de bijzondere omstandigheden van elk voorliggend geval. In dat opzicht kan deze overheid o.a. rekening houden met de ernst van de impact van het plaatshebben van dit risico op de menselijke gezondheid, met inbegrip van de omvang van mogelijke nadelige gevolgen, het voortbestaan, de omkeerbaarheid of de mogelijke late effecten van deze schaden alsook de min of meer concrete waarneming van het risico op basis van de beschikbare stand van de wetenschappelijke kennis";

Overwegende dat "In het bijzonder, er opgemerkt [dient] te worden dat het voorzorgsbeginsel toelaat aan de communautaire instellingen om, in het belang van de menselijke gezondheid, maar op basis van een nog onvolledige wetenschappelijke kennis, beschermingsmaatregelen aan te nemen die, zelfs grondig, beschermde rechtsopvattingen kunnen aantasten en geeft, in dat opzicht, aan de instellingen een belangrijke beoordelingsruimte";

Overwegende dat, om de redenen die voorafgaan, de neonicotinoïden als werkzame stoffen moeten worden beschouwd die in de zin van artikel 4/1 van het decreet van 10 juli 2013 een risico betekenen voor de bescherming van het leefmilieu, voor de menselijke gezondheid of voor het natuurbehoud;

Overwegende dat het gebruik van elke pesticide (gewasbeschermingsmiddelen en biociden) dat neonicotinoïden bevat op het grondgebied van het Waalse Gewest verboden moet worden, en dit, rekening houdend met de risico's die ze kunnen betekenen voor de menselijke gezondheid en het leefmilieu;

Gelet op de parlementaire werken die geleid hebben tot de aanneming van de resolutie "om een strategie te bepalen voor het verbod op pesticiden met neonicotinoïden in Wallonië" nr. 256 van 16 november 2017, en namelijk de verhooren van de "CRA-W" en de KBIVB;

Gelet op de overzichtstabel van de al dan niet toestand van afhankelijkheid aan neonicotinoïden en de mogelijkheid van vervanging voor de producten die neonicotinoïden bevatten per sector, opgesteld door het Operationeel Directoraat-generaal Landbouw, Natuurlijke Hulpbronnen en Leefmilieu van de Waalse Overheidsdienst in samenwerking met het "Centre wallon de Recherches agronomiques" (Waals Centrum voor Landbouwkundig Onderzoek) en de Pilotcentra voor de ontwikkeling en de vulgarisatie in de landbouw; Dat deze tabel toelaat om de gevallen de rechtvaardigen waarvoor er een vervangingsmiddel bestaat;

Gelet op het technisch dossier van "INERIS" betreffende de technisch-economische gegevens over de chemische stoffen in Frankrijk over de neonicotinoïden;

Op de voordracht van de Minister van Leefmilieu;

Na beraadslaging,

Besluit :

Artikel 1. Voor de toepassing van dit besluit wordt verstaan onder:

1° het decreet van 10 juli 2013 : het decreet van 10 juli 2013 tot vaststelling van een kader ter verwezenlijking van een duurzaam gebruik van pesticiden en tot wijziging van Boek I van het Milieuwetboek, Boek II van het Milieuwetboek, dat het Waterwetboek inhoudt, de wet van 28 december 1967 betreffende de onbevaarbare waterlopen en het decreet van 12 juli 2001 betreffende de beroepsopleiding in de landbouw;

2° de neonicotinoïden : de systemische insecticide werkzame stoffen die actief zijn op het centrale zenuwstelsel van de insecten als nicotinehoudende receptorantagonisten van de acetylcholine;

3° de professionele gebruiker : persoon die pesticiden gebruikt in het kader van zijn beroepsactiviteiten;

4° de niet-professionele gebruiker: persoon die pesticiden gebruikt en niet onder de definitie bedoeld in 3° valt;

5° de distributeur : iedere natuurlijke persoon of rechtspersoon gevestigd in het Waalse Gewest die pesticiden op de markt brengt, onder anderen groothandelaars, kleinhandelaars, verkopers en leveranciers;

6° de Minister: de Minister van Leefmilieu.

Wat punt 3° betreft worden de bedoelde werkzame stoffen opgesomd in bijlage I bij dit besluit.

Art. 2. Het gebruik van elke pesticide dat neonicotinoïden bevat, is verboden.

In afwijking van het eerste lid, kunnen pesticiden die neonicotinoïden bevatten, waarvoor er geen bevredigende alternatieven bestaan, worden gebruikt door professionele gebruikers die houder zijn van een fytollicentie P1, P2 of P3 in het kader van een landbouwactiviteit in de zin van artikel D.3, 1°, van het Waalse landbouwwetboek.

Bijlage II bij dit besluit maakt de lijst op van de gebruiken waarvoor er geen bevredigende alternatieven bestaan en waarvoor het gebruik van pesticiden die de bedoelde werkzame stoffen bevatten, is toegelaten. Om ervoor te zorgen dat de professionele gebruikers van pesticiden die de bij bijlage II betrokken werkzame stoffen bevatten, specifiek in kennis worden gesteld van het risico van deze stoffen voor de bescherming van het leefmilieu, voor de menselijke gezondheid of voor het natuurbehoud, kan de Minister een uitlegbrochure opmaken die ter beschikking wordt gesteld van deze professionele gebruikers.

In afwijking van het eerste lid, kunnen pesticiden die neonicotinoïden bevatten worden gebruikt door professionele gebruikers die houder zijn van een fytollicentie P1, P2 of P3 wegens het natuurbehoud, het behoud van het plantenerfgoed of de veiligheid van personen, met inbegrip van de bestrijding van invasieve exotische soorten. Voor de bestrijding van invasieve exotische soorten vindt deze afwijking plaats in laatste instantie, voor een beperkte behandeling en met de meest geschikte middelen.

In afwijking van het eerste lid, kunnen biociden die neonicotinoïden bevatten, worden gebruikt door professionele gebruikers geregistreerd als gebruikers van biociden van het gesloten circuit, wegens het natuurbehoud, het behoud van het plantenerfgoed, het beheer van de sanitaire risico's of de veiligheid van personen, met inbegrip van de bestrijding van invasieve exotische soorten. Voor de bestrijding van invasieve exotische soorten bedoeld bij de omzendbrief van 23 april 2009 betreffende de invaderende exotische soorten, alsook voor de bestrijding van de soorten *Carduus crispus*, *Cirsium lanceolatum*, *Cirsium arvense*, *Rumex crispus*, *Rumex obtusifolius* vindt deze afwijking plaats in laatste instantie, voor een beperkte behandeling en met de meest geschikte middelen.

Art. 3. De distributeurs brengen de koper van pesticide dat neonicotinoïden bevat op de hoogte van het verbod op het gebruik bedoeld in artikel 2. Ze informeren hem over de risico's van neonicotinoïden voor de bescherming van het leefmilieu, voor de menselijke gezondheid en voor het natuurbehoud.

Om de informatie bedoeld in het eerste lid te bevorderen, bewaren de distributeurs de pesticiden die neonicotinoïden bevatten achter slot en grendel of in een etalage zonder vrije toegang voor de particuliere kopers.

De Minister kan de inhoud, de vorm en de modaliteiten van de verplichte informatieverstrekking bedoeld in het eerste lid bepalen.

Alleen het personeel dat over een fytollicentie van het type NP of P3 beschikt, kan de informatie bedoeld in het eerste lid verstrekken. Deze verplichting is niet van toepassing bij de verkoop van pesticiden ingedeeld in het vrije circuit in de zin van het koninklijk besluit van 8 mei 2014 betreffende het op de markt aanbieden en het gebruiken van biociden. De Minister kan een uitlegbrochure opmaken die ter beschikking wordt gesteld van deze professionele gebruikers.

Art. 4. Dit besluit treedt in werking op 1 juni 2018.

Art. 5. De Minister van Leefmilieu is belast met de uitvoering van dit besluit.

Namen, 22 maart 2018.

Voor de Regering :

De Minister-President,

W. BORSUS

De Minister van Leefmilieu, Ecologische Overgang, Ruimtelijke Ordening, Openbare Werken, Mobiliteit, Vervoer, Dierenwelzijn en Industriezones,

C. DI ANTONIO

Bijlage I. Onvolledige lijst van de werkzame stoffen bedoeld bij de omschrijving van "Neonicotinoïden"
Werkzame stoffen bedoeld in artikel 1, 3°, van dit besluit en houdende een verbod op het gebruik van pesticiden die Neonicotinoïden bevatten

1° Imidacloprid;

2° Thiacloprid;

3° Thiamethoxam;

4° Clothianidin;

5° Acetamiprid.

Gezien om te worden gevoegd bij het besluit van de Waalse Regering van 22 maart 2018 houdende een verbod op het gebruik van neonicotinoïden in pesticiden.

Namen, 22 maart 2018.

Voor de Regering :

De Minister-President,

W. BORSUS

De Minister van Leefmilieu, Ecologische Overgang, Ruimtelijke Ordening, Openbare Werken, Mobiliteit,
Vervoer, Dierenwelzijn en Industriezones,

C. DI ANTONIO

Bijlage II Lijst van de gebruiken waarvoor er geen bevredigende alternatieven bestaan en waarvoor het gebruik van pesticiden die de bedoelde werkzame stoffen bevatten, is toegelaten.

Het gebruik van neonicotinoïden is toegelaten voor de teelten:

1° productie van pootaardappelen, voor de behandeling van het zaaizaad tegen bladluizen (virusziekte);

2° van bieten en cichorei voor de behandeling van het zaaizaad tegen de vernielers van de grond;

3° van de productie van industriële groenten voor de behandeling tegen de wortelvlug.

Gezien om te worden gevoegd bij het besluit van de Waalse Regering van 22 maart 2018 houdende een verbod op het gebruik van neonicotinoïden in pesticiden.

Namen, 22 maart 2018.

Voor de Regering :

De Minister-President,

W. BORSUS

De Minister van Leefmilieu, Ecologische Overgang, Ruimtelijke Ordening, Openbare Werken, Mobiliteit,
Vervoer, Dierenwelzijn en Industriezones,

C. DI ANTONIO